

NEVIDENÉ

EMA LANČARIČOVÁ, VERONIKA ŠMÍROVÁ

kurátorka Dominika Chrzanová

9. 9. – 10. 10. 2021

Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě / Galerie Alternativa
Komenského 10, Jihlava (www.ogv.cz)

vernisaž: 9. 9. 2021 v 17 hodin

Svet, do ktorého patríme, je naplnený svetlom. Svetlom, vďaka ktorému vidíme, spoznávame okolie, získavame istotu a ktoré je pre nás nositeľom informácií, nielen o nás samotných, ale i živote okolo nás. Svetlo nie je reprezentované iba žiariacim vesmírnym telesom, či elektrickými lampami. Sú to tiež obrazovky našich telefónov a počítačov ožarujúce naše tváre a vtahujúce nás do nekonečného toku informácií, ktoré neustále získavame. Človek odjakživa túžil spoznávať a jeho zvedavosť prerástla do nekonečných rozmerov.

Súčasná technológia umožňuje ľuďom sledovať nielen životy iných na tejto planéte, ale i to, čo sa deje za horizontom nášho nedokonalého ľudského zraku, t.j. toho, čo je našimi očami nevidené. Napríklad javom v našej atmosfére, no pokojne i ďalej, vo vzdialenom vesmíre. Technológia pokročili natoľko, že dnes dokážeme zachytiť a vizuálne spracovať dáta, ktoré boli pôvodne len akýmisi nezrozumiteľnými kódmi.

Takýmto spôsobom vzniká interaktívna inštalácia Veroniky Šmírovej, založená na zbere astro-dát získaných z vesmírnych družíc. Tieto hovoria o vesmírnom počasí, hmlovinách a konštelácii hviezdnej oblohy viditeľnej zo Zeme. Nazbierané dáta, pôvodne iba číselné, textové údaje a grafy, počítačový systém generuje do vizuálnej podoby, ktorá je premietaná na podlahu v miestnosti. Tieto projekcie môže následne divák nielen sledovať, ale navyše aj svojou fyzickou prítomnosťou modifikovať.

Avšak na to, aby sme zachytili rozličné javy, deje a mechanizmy, je potrebná empirická skúsenosť s tmou. Len vďaka tme totiž môžeme vnímať svetlo a vďaka svetlu zas farby, štruktúry, tvary atď. Čo sa však stane, ak svetlo úplne absentuje? Ako možno získať poznatky, ako možno zachytiť svet a ako vôbec vytvoriť fotografiu?

Vizuálna umelkyňa Ema Lančaričová sa zamýšľa nad filozofiou za fotografiou a v rámci výstavného projektu *O Fotografii* prezentuje diela, ktoré vznikli a (ne)vznikajú za pomoci tmy.

Primárny koncept fotografie, (v prekl. písania svetlom) je narušený a divák sa pozerá na možnú ne-fotografiu. Jedným z vystavených objektov je sklo, na ktoré bolo v tme nanesené kolódium, a tak možnosť vzniku fotografie nebola naplnená, keďže nebolo exponované na svetle. V tomto prípade ide o opačný princíp – "písania tmou". V strede inštalácie sa vznáša kruhový objekt, natretým špeciálnou farbou, ktorá pohlcuje svetlo. Kruh odkazuje k vesmírnemu fenoménu - čiernym dieram, ktoré žiadne svetlo neprepúšťajú. Napriek tomu sa v roku 2019 podarilo jednu čiernu dieru odfotografovať, i keď nie v tradičnom zmysle slova. Ďalším objektom je klasický filmový fotoaparát, ktorý má upravený princíp toku svetla - nielen, že svetlo preniká do fotoaparátu, ale aj z neho vychádza. Ak divák prechádza popri ňom, začuje cvaknutie uzávierky. Bol naozaj zaznamenaný? Fotoaparát odkazuje na neustály drobnohľad, ktorému sme v súčasnosti dobrovoľne vystavení.

Sledujeme a sme sledovaní. Naša planéta už nie je iba prostredím na život, ale stáva sa doslova metaforou fotografického snímača s klikajúcou uzávierkou. Zem, obrovský objektív, prináša tok obrazových informácií a zachytáva či už hektickosť života, tak i nepatrné zmeny na Zemi i vo vesmíre.

Výstava hovorí o tom, ako je možné vnímať a snímať veci v tme a zhotoviť obraz niečoho, čo je bežným okom neviditeľné - nevidené. Prezентuje tak diela a veci, ktoré doposiaľ videné neboli a tiež veci, ktoré nikdy nebude možné vidieť. Dôležitými faktormi pritom ostávajú svetlo, priestor a čas potrebný na zachytenie prebiehajúcich procesov. Výstava zároveň poukazuje na vizuálny smog, ktorý naše vnímanie oslepuje a pozýva divákov ponoriť svoj zrak do tmy a ticha.

Dominika Chrzanová

EMA LANČARIČOVÁ (*1993) je aktuálne doktorandkou VŠVU (Vysoká škola výtvarných umení) v Bratislave, kde v minulom roku absolvovala magisterské štúdium na Katedre fotografie a nových médií. Pracuje primárne s analógovou fotografiou pričom svoju tvorbu stavia na filozofickom kontexte a experimentálnom prístupe. Vo svojej tvorbe skúma otázky média fotografie, pýta sa, čo je to fotografia a čím je fotografia dnes. Má za sebou niekoľko samostatných a viac ako desiatku kolektívnych výstav na Slovensku i v zahraničí. Medzi nimi v Budapešti, Lisabone, Lodži či Helsinkách a i.

VERONIKA ŠMÍROVÁ (*1994) pôsobí ako doktorandka v ateliéri Digitálne médiá na (AU) Akadémií umení v Banskej Bystrici. Charakteristickým je pre ňu interaktivita a práca s digitálnymi médiami. Súčasným fundamentom jej umeleckého skúmania je prepojenie umenia s jednotlivými vedeckými disciplínami, ich zákonitostí a procesuálne skúmanie faktov. Rovnako sa podieľa aj na tvorbe dramatických, tanečných predstavení, v ktorých vytvára projekcie v rámci scénografií a rôzne mappingy či animácie vo verejnom priestore. V roku 2017 absolvovala študijný pobyt na - Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki v Ateliéri Intermedií (Wydział Intermediów). Vystavovala na rôznych festivaloch a výstavách prepájajúcich vedu, umenie a technológie ako Creative Playgrounds/ Media Art Symposium 2020, ECO MEDIA ART (HU) 2020, Prototyp 2018 (CZ) a rôznych ďalších.